CZU 347.7:341.9
DOI 10.5281/zenodo.3593055

LEGEA APLICABILĂ OBIECTELOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

Serghei RUSU
magistru în drept, doctorand Școala Doctorală Științe Juridice,
lector universitar, Universitatea de Stat din Moldova
e-mail: *rususerghei213@gmail.com*
https://orcid.org/0000-0001-9289-8038

Reglementarea obiectelor de proprietate intelectuală de către dreptul internațional privat la etapaactuală de dezvoltare a relațiilor sociale reprezintă o necesitate, or, ținând cont de fenomenul globalizării și digitalizării, posibilitatea încălcării în orice stat, decât cel unde a fost creată opera, impune necesitatea studierii legii aplicabile obiectelor de proprietate intelectuală.

În această ordine de idei, prezentul articol se axează pe determinarea obiectelor de proprietate intelectuală, cercetarea legii aplicabile obiectelor de proprietate intelectuală în dreptul internațional privat ca și excepție de la regula generală lex rei sitae și are drept scop scoaterea în evidență a tendințelor existente în reglementările statelor cu privire la protecția operelor de creație intelectuală, soluțiile în privința conflcitelor de norme precum și reflecția practicii judiciare internaționale de protejare a proprietății intelectuale prin prisma dreptului internațional privat.

***Cuvinte-cheie**: Punct de legătură, lex rei sitae, norme conflictuale, proprietate intelectuală, operă de creație, aducerea la cunoștința publicului.*

LAW APPLICABLE TO INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTIVES IN PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Legal regulation of the objects of intellectual property by the International Private Law represent in our days a necessity, taking into account the phenomenon of globalization and digitalization, the possibility of infringement in any state the intellectual property imposes the need to study the law applicable to the objects of intellectual property.

In this sense, this article focuses on determining the objects of intellectual property, researching the law applicable to the objects of intellectual property in private international law as an exception to the general rule lex rei sitae and aims to highlight the trends existing in state`s regulations regarding the objects of intellectual property and the solutions regarding the conflicts of norms as well as the reflection of the international judicial practice to protect the intellectual property through the prism of the private international law.

***Keywords**: liaison point, lex rei sitae, conflictual rules, intelectual property, creative work, public exposure.*

LOI APPLICABLE AUX OBJETS DE PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE EN DROIT INTERNATIONAL PRIVÉ

La réglementation des droits de propriété intellectuelle par le droit international privé, au stade actuel du développement des relations sociales, est toutefois nécessaire, si l'on tient compte du phénomène de la mondialisation et de la numérisation de la possibilité d'infraction dans tout autre pays que celui où elle a été créée, le safari exige l'étude du droit applicable à la propriété intellectuelle.

Dans ce contexte, le présent article se concentre sur la détermination des objets de propriété intellectuelle, sur la recherche de la loi applicable aux objets de propriété intellectuelle en droit international privé, en tant qu'exception à la règle générale de la lex rei sitae, et vise à mettre en évidence les tendances dans les États en ce qui concerne la protection des œuvres de création intellectuelle, les recours en matière de conflit des règles, ainsi que le reflet de la pratique de la protection judiciaire internationale de la propriété intellectuelle à travers le prisme du droit international privé.

***Mots-clés**: point de connexion, lex REI sitae, règles de conflit, propriété intellectuelle, travail créatif, sensibilisation du public.*

ПРИМЕНЯЕМЫЙ ЗАКОН ОБ ОБЪЕКТАХ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В МЕЖДУНАРОДНОМ ЧАСТНОМ ПРАВЕ

Регулирование объектов интеллектуальной собственности международным частным правом на нынешнем этапе развития социальных отношений является необходимостью, поскольку, учитывая феномен глобализации и оцифровки, возможность нарушения в любом государстве, кроме того, где была создана работа, требует изучения закона, применимого к объектам интеллектуальной собственности.

В этой связи данная статья посвящена определению объектов интеллектуальной собственности, исследованию закона, применяемого к объектам интеллектуальной собственности в международном частном праве, в качестве исключения из общего правила lex rei sitae, и направлена на выявление существующих тенденций в правилах государств о защите произведений интеллектуального творчества, решениях в отношении свершений норм, а также отражении международной судебной практики защиты интеллектуальной собственности через призму международного частного права.

***Ключевые слова**: точка связи, lex rei sitae, противоречивые правила, интеллектуальная собственность, творческое произведение, доведение до сведения общественности.*

Discuții și rezultate obținute. Referindu-ne conceptual la proprietatea intelectuală apreciem că termenul în sine dispune de un conținut abstract și nu este cert ce anume se include în categoria obiectelor de proprietate intelectuală, deși intuitiv percepem că obiect al proprietății intelectuale este orice creație care poate însă îmbrăca o formă materială sau nematerială, cum ar fi în cel din urmă caz drepturile de autor.

Din punct de vedere istoric în literatura de specialitate se apreciază că societatea a ajuns la concluzia despre necesitatea de a proteja obiectele de proprietate intelectuală în sec.VIII când în legislațiile unor state deja apăreau ca formă generală de protecție a proprietății intelectuale. [1, p.75]

Atunci a apărut și problema determinării sferei de protecție intelectuală, altfel spus era necesar să se determine criteriile și componentele proprietății intelectuale ce urmau a fi protejate.

Tot în acea perioadă a apărut și concepția că termenul de creație intelectuală cuprinde în esență obiectele de proprietate intelectuală, conceptul de „creație" însă nu a primit o definiție juridică înderverată în legislație datorită lipsei citeriilor tehnico-juridice de determinare a conținutului acestui termen și datorită faptului că legisațiile naționale totuși stabileau o listă exhaustivă de obiecte care erau într-un mod sau altul protejate de legislație.

În așa mod în Legea Prusiei cu privire la dreptul de autor din 1837 nu toate obiectele creației intelectuale făceau obiectul protecției juridice, ci doar operele de știință și artă care erau tipărite, în același timp elementul de creație intelectuală în calitate de component al operei nu se lua în considerare.

Treptat însă a devenit evident faptul că o asemene abordare limitează arealul obiectelor de creație intelectuală protejate de lege, iar în anumite situații, când autorul și-a propus să creeze o opera, iar după caracte-

risticile tehnice aceasta nu se încadrează în specificațiile descrise de legiuitor, drepturile autorului cât și opera în sine este lipsită de protecția juridică necesară, sau situațiile în care operele de artă nu se deosebesc de patente și alte obiecte ale creației intelectuale.

Situația dată l-a inspirat pe Johann Gottlieb Fichte, filosof german, cunoscut ca părinte al idealismului german și ca urmaș al lui Kant să propună un concept filosofic nou pentru delimitarea operelor de creație intelectuală protejate de cele neprotejate. Acesta a formulat ideia că opera de creație intelectuală are conținutul ca și ideie și două forme de exteriorizare a acestui conținut: una nemateială adică modalitatea în care autorul î-și percepe singur creația și forma materială adică suportul fizic pe care este imprimată opera de creație intelectuală, fie că aceasta este hârtie, peliculă pânză, sticlă sau orice al material. În acest context, dacă conținutul ideologic (ideia) al operei poate fi percepută de către public prin vizualizare, citire sau orice alt mod de interacționare cu opera atunci forma nematerială, adică percepția autorului despre opera sa nu poate fi asimilată de către public încât aceasta reprezintă în sine o parte interioară a autorului ce ține de trăirile sale și reflecțiile individuale.

Astfel, pentru a face parte din lumea interioară a autorului, ideia autorului este îmbrăcată în semne și simboluri și într-un final capătă o formă de exteriorizare materială ce urmează să treacă de bariera comunicativă a persoanei care o studiază sau percepe, aceasta trebuie să fie supusă analizei subiective a individului ca în rezultat ideia autorului să înceteze a mai fi o chestiune abstractă nematerială.

Concepția privind protecția creației de proprietate intelectuală, promovată de către Johann Gottlieb Fichte, a constituit până la mijlocul sec.XX fundamentul juridic pentru protejarea obiectelor de creație intelectuală în statele cu sistem de drept continental. [2, p.41]

Succesiv, studiile privind conținutul și formele obiectelor de proprietate intelectuală au fost continuate de către Josef Kohler, cercetător german care a promovat ideia că nu orice rezultat al activității intelectuale urmează a fi supus protecției ci doar cel care îmbracă în sine o „creație" intelectuală. În aceeași ordine de idei Josef Kohler conideră că fiecare operă în sine conține două elemente indispensabile și anume: elementul obiectiv al creației ce reflectă realitatea fiind independentă de voința autorului și elementul subiectiv care reprezintă în sine anume rodul imaginației autorului, anume aceste elemente redau operei originalitate și o deosebesc de alte lucrări similare existente în natură.

Referindu-ne la ideile promovate de Josef Kohler apreciem că atât criteriul de originalitate cât și elementele unei creații nu au căpătat o încadrare juridică, fapt care nu ne permite să ne expunem ca fiind un adevăr absolut ideile promovate de acesta.

În acest context observăm că în literatura de specialitate apar două tendințe în procesul de determinare a obiectelor dreptului proprietății intelectuale una de natură obiectivă, ce vizează în sine creații intelectuale, și alta de natură subiectivă, ce ține de percepția autorului față de operele sau creațiile sale, în asemenea mod fiind divizate și legislațiile statelor.

Astfel, dat fiind faptul că legislațiile naționale aveau reglementări diferite, uneori contradictorii era necesar de a se adopta la nivel internațional o Convenție care să stabilească cert care sunt obiectele proprietății intelectuale și măsurile de protecție de care se bucură. În acest mod la nivel internațional a fost adoptată Convenția de la Berna cu privire la protecția operelor literare și artistice din 1886, obiectele de proprietate intelectuală ce cad sub protecția acestei convenții reprezintă operele literare și artistice ce va include orice producţie în domeniul literar, artistic şi ştiinţific, oricare ar fi forma de expresie a acestora, cum ar fi cărţi, pamflete și alte scrieri, prelegeri, comunicări, discursuri şi alte lucrări de acelaşi gen, dramatice sau muzical-dramatice; opere coregrafice şi pantomime, opere muzicale cu sau fără text; opere

audiovizuale (cine-, tele-, video filme, filme cu diapozitive etc.); opere de pictură, grafică, arhitectură, sculptură, gravură şi litografie, opere fotografice şi opere obţinute printr-un procedeu analogic fotografiei, opere de artă aplicată; ilustraţii, hărţi, planuri, schiţe şi opere tridimensionale referitoare la geografie, topografie, arhitectură sau ştiinţă.

În această ordine de idei protecția obiectelor de proprietate intelectuală indiferent de forma de exteriorizare materială sau nematerială este asigurată de Convenție, totodată, reieșind din art.2, pct.2) al Convenției statele au libera alegere ca operele în general sau anumite categorii specifice să nu fie ocrotite dacă nu au fost imprimate într-o formă materială.

Într-o altă ordine de idei, conform art.1 al Convenției Mondiale cu privire la Drepturile de Autor din 06.09.1952, fiecare Stat Contractant se obligă să ia toate măsurile necesare pentru asigurarea unei protecţii adecvate şi efective a drepturilor autorilor şi altor titulari ai drepturilor de autor asupra operelor literare, ştiinţifice şi artistice, cum ar fi operele scrise, muzicale, dramatice şi cinematografice, operele de pictură, grafică şi sculptură.

Analiza actelor internaționale denotă faptul că principalele obiecte de proprietate intelectuală sunt creațiile literare, științifice și de artă.

Potrivit prevederilor art.476 alin.(1) Cod civil, se consideră obiect de proprietate intelectuală orice rezultat al activității intelectuale, confirmat și protejat prin drepturile corespunzătoare privind utilizarea acestuia.

Alin.(2) al aceluiași articol prevede că obiectele de proprietate intelectuală se divizează în două categorii:

a) obiecte de proprietate industrială (invenții, soiuri de plante, topografii de circuite integrate, mărci, desene și modele industriale, indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate);

b) obiecte ale dreptului de autor (opere literare, artistice și științifice etc.) și ale drepturilor conexe (interpretări, fonograme, videograme și emisiuni ale organizațiilor de difuziune etc.).

Totodată alin.(3) al art.476 Cod civil admite că obiect al dreptului de proprietate intelectuală pot fi și alte alte bunuri ce dispun de un sistem de reglementare separat, cum ar fi:

a) secretul comercial (know-how);

b) numele comercial.

Dat fiind faptul că norma dată are un caracter dispozitiv, înțelegem că obiect al dreptului de proprietate intelectuală pot avea în mod teoretic și alte bunuri ce au sistem de reglementare separat, deci lista prezentată nu este una exhaustivă prin definiție.

Analiza obiectelor de proprietate intelectuală impune necesitatea determinării legii aplicabile obiectelor de proprietate intelectuală în dreptul internațional privat.

În literatura de specialitate este specificat că normele conflictuale cu privire la proprietatea intelectuală sunt guvernate de principiul teritorialității, ceea ce presupune că legile străine nu sunt luate în considerare în jurisdicția internă, iar litigiul este guvernat de regulă de *lex loci protectionis* în sistemul de drept continental sau de *lex fori* în mare parte în sistemul de drept *common law*.

Reglementarea obiectelor de proprietate intelectuală în legislația Republicii Moldova în redacția anterioară a Codului Civil prin prisma art.1607 care se intitula – *„Drepturile personale nepatrimoniale”* după modificările operate în martie 2019 – art.1607 devine art.2609 – fiind denumit – *„Legea aplicabilă obiectului de proprietate intelectuală”*, redenumirea articolului este mult mai reprezentativă față de titlul anterior.

Potrivit art. 2609 alin.(1) Cod civil, dobândirea, conţinutul şi stingerea dreptului de autor asupra unei opere de creaţie sunt guvernate de legea statului pe al cărui teritoriu această operă a fost adusă pentru prima dată la cunoştinţa publicului prin expunere, difuzare, publicare, reprezentare sau în orice alt mod.

Alineatul (2) al art.2609 Cod civil prevede, dreptul de autor asupra unei opere de creaţie, care nu a fost adus la cunoştinţa publicului,este guvernat de legea naţională a autorului.

Astfel, analiza prevederilor legale denotă că asupra unui obiect de proprietate intelectuală sunt susceptibile de a fi aplicate două legi în dependență de situația dacă opera a fost sau nu adusă la cunoștința publicului.

Reglementarea dată își are sorgintea în convențiile internaționale analizate anterior, astfel, art.4 alin.(2) al Convenției de la Berna face distincție între operele publicate și nepublicate, similar art.2 pct.1 din Convenția Mondială privind Dreptul de Autor.

Conform art.3 alin.(3) al Convenției de la Berna, pentru ca o operă să obțină statutul de „publicată" aceasta trebuie să fie publicată cu consimțământul autorului sau autorilor, oricare ar fi mijloacele de producere a copiilor, cu condiţia ca aceste copii să fie într-un număr care să satisfacă cererile rezonabile ale publicului, în funcție de natura operei. Interpretarea unei opere dramatice, muzical-dramatice, cinematografice sau muzicale, recitarea publică a unei opere literare, comunicarea prin mijloace electrice sau difuzarea operelor literare şi artistice, expunerea unei opere artistice şi construirea de opere arhitecturale nu va constitui o publicare.

Totodată, potrivit alin.(4) al aceluiași articol, o operă va fi considerată publicată simultan în mai multe țări în cazul în care aceasta a fost publicată în două sau mai multe țări în termen de 30 de zile de la data primei sale publicări.

Prin „publicare" în sensul Convenției Mondiale privind Dreptul de Autor, potrivit art.6 al acesteia, se înţelege reproducerea în careva formă materială şi punerea la dispoziţia unui cerc nelimitat de persoane a exemplarelor operei pentru lectură sau altă percepţie vizuală.

Revenind la prevederile alin.(3) al art.476 Cod civil care admite că obiect al dreptului de proprietate intelectuală pot fi și alte alte bunuri ce dispun de un sistem de reglementare separat și raportând aceste prevederi la art.2 alin.(3) al Convenției de la Berna distingem că există o categorie de obiecte ale dreptului de proprietate intelectuală care deși au un sistem separat de reglementare, nu sunt incluse și reflectate în vre-un mod în legislația națională și anume: *traducerile, adaptările, aranjamentele muzicale şi alte prelucrări ale operelor literare şi artistice*, acestea din urmă vor fi ocrotite ca şi operele originale fără a prejudicia dreptul de autor al operei originale.

Reglementări similare fiind și în privința operelor cinematografice, potrivit art.14 bisalin.(1) din Convenția de la Berna, *„fără a prejudicia dreptul de autor asupra oricărei opere care poate fi adaptată sau reprodusă, opera cinematografică este ocrotită ca şi o operă originală. Titularul dreptului de autor al unei opere cinematografice are aceleaşi drepturi ca şi autorul operei originale..."*.

Evoluția relațiilor sociale și avansarea tehnologiei a condus la mărirea cercului de obiecte ale proprietății intelectuale, astfel, potrivit art.10 al Acordului privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț, programele de calculator, fie ca sunt exprimate în cod sursă, fie în cod obiect, vor fi protejate ca opere literare în baza Convenției de la Berna.

Odată stabilite obiectele dreptului de proprietate intelectuală precum și legea aplicabilă acestora determinăm că există două puncte de legătură utilizate de legiuitor pentru determinarea acesteia și anume: cetățenia sau domiciliul persoanei, în speță al autorului și locul aducerii la cunoștință a operei, adică al publicării.

Astfel, deși reglementările naționale sunt în principiu similare, ținând cont de faptul că au la bază prevederile convențiilor analizate anterior, totuși diferențele de prioritate precum cetățenia sau locul publicării ca și criteriu secundar sau primar precum și diferențele de terminologie gen: creație intelectuală, originalitate, unicitatea, noutatea operei, crează

divergențe în procesul de identificare a unei opere dacă acesta urmează a fi sau nu supusă protecției juridice. [3, p.747]

Diferențele date au jucat un rol determinant spre exemplu în Federația Rusă, unde legislația operează cu termenii respectivi în prevederile art.art.1259, 1257, 1228 din Codul civil al Federației Ruse, la fel fiind și obiectul examinării de către Plenurile Curții Supreme de Justiție și a Curții Arbitrale Supreme de Justiție a Federației Ruse care în Hotărârea de punere în aplicare a prevederilor Cărții patru a Codului Civil al Federației Ruse din 26 martie 2009 Nr.5/29, care în pct.28*vis-a-vis* de creația intelectuală ca obiect al dreptului de proprietate intelectuală, potrivit cărora poate să fie obiect al proprietății intelectuale doar rezultatul care obiect al muncii de creație, totodată Hotărârea Plenului constată că lipsa novației, originalității sau unicității unei opere nu poate dovedi că rezultatul acesta nu a fost obținut cu o muncă de creație și drept consecință nu urmează să fie protejat de dreptul de autor.

Deși legislația Republicii Moldova nu este la fel de rigidă sub aspectul protecției obiectelor de creație intelectuală și aparent nu ar trebui să existe divergențe majore pe marginea subiectului dat, totuși reieșind din reglementările cuprinse în art.476 și art.2609 admitem că în viitor asemenea dificultăți ar putea apărea și în practica examinării de către instanțele din Republica Moldova.

În aceeași ordine de idei atestăm că deși aparent soluția pe care o propune legiuitorul sub aspectul aducerii operei la cunoștința publicului nu crează mari dificultăți, totodată însă în practică există perspectiva ca opera să fie adusă la cunoștința publicului de un autor anonim sau sub pseudonim, chiar dacă soluția privitor la legea aplicabilă nu se modifică, totuși teoretic există posibilitatea ca o asemenea aducere la cunoștință să fie contestată în condițiile în care creația respectivă are doi sau mai mulți autori.

În practică există situații similare unde apar conflicte privitor la dreptul aplicabil, locul aducerii la cunoștință a operei, locul încălcării, una dintre cele mai cunoscute cazuri ține de litigiul dintre companiile media rusești și americane și anume Ziarul săptămânal Ruskii Curier și Agneția de Știri ITAR TASS și ITAR TASS USA Inc. ce aparține companiei mamă ITAR TASS RUS ș.a.

La baza litigiului este faptul că Ziarul Ruskii Kurier transmitea către corporația Linco Printing Inc. materialele articolelelor pe care aceștia le printau, doar tăiau textul din știre și îl prezentau acestora, care la rândul lor îl publicau sau îl vindeau fără a avea dreptul proprietarilor.

La materialele cauzei fiind examinate aproximativ 500 de articole care inițial erau publicate în Federația Rusă ITAR TASS având dreptul de proprietate asupra lor.

În pofida faptului că încălcarea dreptului de proprietate intelectuală pare foarte certă în examinarea litigiului s-au reflectat aspecte interesante de drept internațional privat care denotă importanța unei reglementări corecte și echilibrate a proprietății intelectuale, or, în litigiul dat pârâtul în referința sa a invocat faptul că nu există o încălcare a dreptului de proprietate intelectuală și în esență nu există un drept de proprietate intelectuală în cazul dat încât încălcarea, violarea dreptului de proprietate intelectuală invocată nu corespunde formei adică dreptul lor nu era înregistrat.Ulterior a fost invocat faptul că acest drepturi nu sunt protejate în Federația Rusă, de ce ar trebui să fie protejate în SUA.

Astfel, în procesul de apărare a drepturilor de autor, reclamanții au fost nevoiți să-și înregistreze întâi de toate dreptul de proprietate, încât potrivit prevederilor legislației Federației Ruse, dreptul de proprietate asupra unei creații poate să aparțină doar unei persoane fizice, care ulterior poate să o transmită unui editor sau editorial. Iar în final de către instanța de judecată a fost stabilită apartenența drepturilor de proprietate reclamanților precum și a constatat încălcarea lor de către pârâți. [4, p.144]

Analiza situațiilor practice inclusiv a cazului descris mai sus, denotă importanța stabilirii unor reglementări certe în ceeea ce privește protecția obiectelor de proprietate intelectuală, inclusiv sub aspectul determinării subiecților care pot să obțină acest drept de proprietate intelectuală, legea aplicabilă precum și persoanele care au dreptul material subiectiv litigios în adresarea pentru obținerea unor eventuale despăgubiri ca urmare a încălcării dreptului de autor sau de proprietate intelectuală, precum și determinării locului unde s-a produs această încălcare.

Anume sub acest ultim aspect, în doctrina a apărut sintagma *lex loci protectionis* și este reflectat și în legislația Republicii Moldova la alin.(4) al art.2609 Cod civil, potrivit căruia cererea de obținere a despăgubirilor materiale sau morale este guvernată de legea statului pe al cărui teritoriu a fost încălcat dreptul de autor sau de proprietate intelectuală.

La fel acest principiu este stabilit și în art.5 alin.(2) al Convenției de la Berna, precum și în art.7 alin.(8) din Convenție care prevede că termenele de protecție a încălcării dreptului de autor se stabilește de către Legea statului pe al cărui teritoriu este revendicată protecția, și în art.14 bis 2 lit.a) care stabilește că dreptul de autor asupra unei opere cinematografice va fi rezervat legislaţiei naţionale a statului în care este revendicată protecţia.

Analiza prevederilor date, corelaționate cu alin.(4) al art.2609 Cod civil denotă că domeniul de aplicare a dreptului legislației unde este protejată opera cuprinde în sine: drepturile și obligațiile în raport cu opera dată, mijloacele juridice de apărare a acestor drepturi și determinarea termenelor de apărare a drepturilor în condițiile în care statul nu va reglementa aceste termene.

Totuși în doctrină și în legislațiile unor state, se interpretează în mod diferit *lex loci protectionis* ca fiind:

a) Statul pentru care se solicită protecția;

Astfel, în Regulamentul Roma II spre exemplu în pct.26 din Preambul și art.8 pct.1 anume în asemenea mod se apreciază lex loci protectionis în raport cu încălcarea dreptului de proprietate intelectuală. La fel, fiind reglementat și într-un șir de alte legislații, precum cea a Elveției care în art.110 pct.1 din Legea privind dreptul internațional privat.

b) Dreptul statului în care se solicită protecția;

Această abordare presupune faptul că regulile privind drepturile și obligațiile, mijlocele juridice de apărare a acestor drepturi și obligați, termenele de apărare sunt supuse legislației statului unde are loc examinarea litigiului.

Anume în asemenea mod este interpretat *lex loci protectionis* în Modelul Codului Civil pentru țările CSI, Codul Civil al Belorusiei, Codul Civil al Armeniei, precum și în Decretul privind dreptul internațional privat al Ungariei.

O asemenea abordare însă duce la o confuzie sub aspectul dreptului aplicabil protecției cu dreptul instanței de judecată, adică cu *lex fori* și nu reprezintă decît o dublare a acestui principiu, lăsând în mare parte fără protecție obiectele de proprietatate intelectuală.

Analiza prevederilor art.2609 alin.(4) Cod civil, ne conduce la ideia că anume în acest mod a înțeles legiuitorul să reglementeze *lex loci protectionis*, ceea ce nu este corect din punct de vedere al protecției obiectelor de proprietate intelectuală.

c) Legea statului unde s-a comis încălcarea. *(lex loci delicti comissi)*

O asemenea abordare întâlnim în doctrina și practica instanțelor de judecată din Japonia, care chiar dacă este Stat Membru al Convenției de la Berna, utilizează anume această formulă pentru determinarea încălcării, mijloacelor juridice de apărare ș.a. [5, p. 46]

Concluzii

În urma abordării prezentei teme se impune necesar de a face următoarele concluzii:

Reglementarea obiectelor de proprietate intelectuală impune o determinare clară și certă în privința operelor care au parte de protecție jurudică și de determinare a legislației care le protejează.

Evoluția relațiilor sociale duc la necesitatea modificării în permanență a arealului sferei de protecție a obiectelor de proprietate intelectuală.

Modul de reglementare fragmentar în legislația Republicii Moldova a obiectelor de proprietate intelectuală poate genera dificultăți la o anumită etapă de dezvoltare, neavând o claritate în privința protecției traducerilor sau altor modificări ale operelor.

Abordarea eronată a principiului *lex loci protectionis* duce la protecția insuficientă a obiectelor de proprietate intelectuală lipsind autorii de protecție juridică și realizînd o confziune între acesta și lex fori care are o menire diferită.

Referinţe bibliografice:

1. КАШАНИН, А.В. *Творческий характер как условие охраноспособности произведения в российском и иностранном авторском праве.* Вестник гражданского права. 2007,№2.

2. FICHTE, J.G. Beweisder Unrechtmäßigkeitdes-Büchernachdrucks. Ein Räsonnementundeine Parabel. Berliner Monatsschrift. 1791. Bd. 21. S.226. Цит. по: Войниканис Е.А. *Классическая немецкая философия и «интеллектуальные права»: у истоков формировния правовой парадигмы*. Общественные науки. 2014. № 6.

3. ROSATI, E. Originality in a Work, or a Work of Originality: The Effects of the Infopaq Decision. European Intellectual Property Review. 2011. V. 33. I. 12.

4. United States District Court for the Southeren District of New York. Itar-Tass Russian News Agency v. Russian Kurier, Inc. — 886 F. Supp. 1120 (S.D.N.Y. 1995). URL:https://en.wikisource.org/wiki/ItarTass_Russian_News_Agency_v._Russian_Kurier,_Inc._-_886_F._Supp._1120_(S.D.N.Y._1995).

5. DOI, T. Japanese Copyright Law in the 21st Century. Oceana Publications, Inc Dobbs Ferry, N.Y., 2001.

6. Convenţia de la Berna cu privire la Protecţia Operelor Literare şi Artistice, Nr.1886 din 09.09.1886. Publicată la 01.01.1999 în Tratate Internaţionale Nr. 9, art Nr: 135. Data intrarii in vigoare: 02.11.1995.

7. Convenția Mondială cu privire la drepturile de autor, nr.1952 din 06.09.1952. Publicată la 30.12.1998 în Tratate Internaţionale Nr. 4, art Nr: 99. Data intrarii in vigoare: 27.05.1973.